

Opettajana sairaanhoitajakoulutuksessa usealla vuosikymmenellä

22.8.2022

Ensimmäiset kokemukseni opettajuudesta sairaanhoitajakoulutuksessa ovat vuosilta 1987- 1988, jolloin olin erikoissairaanhoitaja. Silloin oppilaitos oli Seinäjoen terveydenhuolto-oppilaitos. Tuolloin oli otettu juuri käyttöön Ammattikasvatushallituksen laatimat uudet keskiasteen opetussuunnitelmat. Muistan saaneeni opetettavakseni mm. 52h:n kurssin. Sairaanhoitajana mietin kauhuissani, miten ihmeessä keksin sisältöjä 52 opetustuntiin. Aihekin oli minulle vieras sairaanhoitajan käytännön työn kautta. Onneksi sain apua kokeneilta kollegoilta ja jotenkin ne tunnit sain pidettyä. Tuohon aikaan opiskelijoilla oli oppitunteja koko päivän klo 8-16 ja siten myös opettajilla. Oppituntien aikana opiskelijat tekivät pääsääntöisesti myös tehtäviä, eikä itsenäisen opiskelun termiä käytetty. Pedagogiset menetelmäni olivat tietty vielä hukassa ja sainkin kollegoilta uusia ideoita piirtoheitinkalvojen lisäksi. Muistan kyllä, kuinka kirjoittelin piirtoheitin kalvoja ”silmät ristissä” yömyöhälle aina seuraavan päivän tunneille. Koin kuitenkin opettajan työn ja opiskelijoiden kanssa toimimisen mielenkiintoiseksi ja hakeuduinkin opettajaopintoihin.

1990-luku oli kehityksen ja muutoksen aikaa

Vakinaisen toimen sain vuonna 1990, ja tämä vuosikymmen olikin suuren kehityksen ja muutosten aikaa. Keskiasteen opetussuunnitelmien opetuksia kehitettiin edelleen ja ammattikorkeakoulukokeiluun mukaan lähteminen tarkoitti uusien opetussuunnitelmien suunnittelua ja laatimista. Opetussuunnitelmassa painotettiin hoitotieteellisyyttä ja terveyskeskeisyyttä (Manninen ym., 1998, s. 153). Tätä kehittämistyötä me opettajat teimme pääsääntöisesti ilmaiseksi vapaa-ajalla. Ensimmäiset ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmat

saatiin valmiiksi syksyllä 1992 ja ammattikorkeakoulukokeilun ensimmäiset hoitotyön suuntautumisvaihtoehdon opiskelijat tulivat tammikuussa 1993. Olenkin ollut opettajana Seinäjoen ammattikorkeakoulun alusta lähtien.

Ammattikorkeakouluopettajan pätevyysvaatimus ylemmän korkeakoulututkinnon omaavaksi tarkoitti myös minulle yliopisto-opintojen suorittamista työn ohella. Samalla ajanjaksolla tapahtui myös opisto- ja kouluasteen eroaminen ja meidän opettajien jakautumisen ammattikorkeakouluun ja toiselle asteelle.

Ammattikorkeakoulun opinnot muuttuivat tunneista opintoviikkoihin ja myöhemmin nykyisiksi opintopisteiksi. Opetuksessa painotettiin tieteellisyyttä, teorian ja käytännön yhdistämistä, kansainvälisyyttä sekä opiskelijan itsenäistä ja vastuullista opiskelua (Manninen ym., 1998, s. 192). Opetusmenetelmien kehittäminen alkoi näyttöön perustuviksi, opiskelijavastuisemmaksi ja työelämälähtöisemmiksi. Suunnittelimme mm. laboraatio-opetusta ja taitokokeita kriteereineen. Opiskelijoiden harjoittelujaksojen määrät lisääntyivät EU- direktiivejä vastaaviksi ja kuhunkin harjoitteluun liittyviä oppimistehtäviä kehitettiin integroimaan teoriaa ja käytäntöä. Myös harjoittelun kolmikantainen; opiskelija, ohjaaja ja opettaja, Oppimissopimus otettiin käyttöön.

Kansainvälisyyttä ja digitalisaatiota

Tämä kehittämistyö jatkui 2000-luvulla, ja silloin alkoi korostua entistä enemmän kansainvälisyyden lisääntyminen koulutuksessa. Vaihto-opiskeluun lähtevien ja tulevien opiskelijoiden määrä lisääntyi sekä myös opettajavaihdot alkoivat. Itse olin viikon mittaisessa opettajavaihdossa Iso-Britanniassa Wolverhamptonissa, jossa tapasin meidän amk:n sairaanhoitajavaihto-opiskelijoita ja tutustuin maan terveydenhuoltojärjestelmään sekä heidän sairaanhoitajakoulutukseensa. Matka oli avartava ja sain paljon eväitä omaan työhöni. Pidimme myös ensimmäisen Kansainvälisyysviikon. Sen suunnittelu ja toteutus oli suuri ja vaativa urakka.

Opetuksen työelämälähtöisyyttämme tuettiin opettajien ns. Työelämäjaksoilla ja itse olin ensimmäisellä työelämäjaksolla Seinäjoen keskussairaalassa ja terveyskeskuksessa. Tämä jakso vahvisti ja ajantasaisti sairaanhoitajan työelämäosaamistani ja sen siirtämistä opiskelijoille.

Tietotekniikka tuli osaksi opettajan työtä jo 1990-luvun lopulla, jolloin ensimmäiset tietokoneet saapuivat ”harvoille ja valituille”. Aloitimme ATK-opiskelun. 2000-luvuilla jokaiseen opettajan huoneeseen tuli tietokone, ja muistakin kahden muun kollegani kanssa jakaneeni samaa tietokonetta. Omat tietokoneet tulivat sitten vasta myöhemmin. Luentoja alettiin tehdä PowerPointeille ja paheksutut ”kalvosulkeiset” muuttuivat PowerPoint-sulkeisiksi eli opetusmenetelmä ei muuttunut miksikään, mutta ehkä käsiala vain selkeytyi. Kannettavat tietokoneet saimme sitten 2010-luvun puolivälissä kuten myös omat matkapuhelimet. Digitalisaation lisääntyminen vauhdittui myös entistä enemmän opetusmenetelmiin ja opetuksen tukeen. Nyttemmin digitaalisuus näkyy monin eri tavoin kaikessa oppimisessa ja opetuksessa mm. verkkokursseina ja – materiaaleina sekä virtuaaliympäristöinä ja – teknologiana.

Useat organisaatiomuutokset eivät kuitenkaan ole hirveästi muuttaneet opettajan työtä, sillä tutkinto-ohjelmat ovat säilyneet ja esimerkiksi sairaanhoitajan osaamisen näkökulmasta keskeiset opinnot ovat säilyneet. Aloitin urani valtio-omisteissa oppilaitoksessa, josta tuli ammattikorkeakoulun myötä kuntayhtymä- ja

sittemmin osakeyhtiöomisteinen. Sosiaali- ja terveysalan yksiköt yhdistyivät, ja nyt viimeksi kulttuuriala tuli mukaan osaamisalaan Hyvinvointi ja kulttuuri.

Kollegoiden yhteishenki on ollut ajansaatossa tiivis ja auttanut jaksamaan vaativienkin ajanjaksojen yli. Yhteishenki avokonttoreiden ja etätyön myötä on mielestäni vähentynyt. Kukaan ei jaksa yksin opettajan työtä. Nyt onkin yhteishengen kohottamisen aika!

Työ SeAMKissa on ollut haastavaa, mielenkiintoista, kehittävää ja mukavaa!

Toivotan kaikille hyvää uutta lukuvuotta jäädessäni itse ansaitulle ”vapaalleni”.

Katri Hemminki
Lehtori, kliininen hoitotyö ad.31.8.22
SeAMK

Lähteet

Manninen K., Mertokoski M. & Sarvikas A. 1998. Terveydenhuollon koulutuksen vaiheita Etelä-Pohjanmaalla 1903-1995.